

Τιμώντας την επέτειο της 4ης Αυγούστου 1936

Ιωάννα Φωκά-Μεταξά

3 Αύγουστος · 3 λεπτά ανάγνωσης ·

Κοινοποιήθηκε στους εξής: Δημόσια

Τιμώντας την επέτειο της 4ης Αυγούστου 1936, θα υπενθυμίσουμε στο ελληνικό κοινό το πόσο απασχόλησε την Κυβέρνηση της 4ης Αυγούστου το θέμα της Υγείας του πληθυσμού, που στην εποχή της διακυβερνήσεως της Ελλάδος από τον Ιωάννη Μεταξά, έλαβε ιδιαίτερη σημασία και μέριμνα και του ιδίου προσωπικά.

Σε ομιλία του Ο Ιωάννης Μεταξάς τον Μάρτιο του 1937 αναφέρει: «Βάσιν της προόδου, της χαράς, της ευτυχίας και της γενικής αναδημιουργίας της Ελλάδος αποτελεί η υγεία και η ευρωστία των πολιτών της».

ΛΟΓΟΙ: 14 Δεκεμβρίου 1936 (ελ-139-140).

ΛΟΓΟΙ: 14 Δεκεμβρίου 1936

κόττης και να τὰ προσαρμόσετε καταλλήλως, ἀντιθέτως όμως ν' ἀποφύγετε τὰ λάθη και τὰ σφάλματά των, τὰ ὁποῖα και τὸν θεσμόν θὰ καταβαρῶσουν εἰς τὰ πρῶτα του δῆματα και τὴν ιδέαν τῆς ἀσφαλίσεως θὰ δυσφημήσουν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προχωρήσετε μετὰ μεγάλης περισκέψεως, με εἴμα σημειωτόν. Ἡ βαθμιαία και τμηματική ἐφαρμογή τοῦ θεσμοῦ, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τὰς μεγάλας πόλεις, εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος τρόπος ὀλοκληρώσεως τοῦ ἔργου. Σπουδαιότατον ρόλον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ θεσμοῦ θὰ παίξῃ και ἡ ἐπιλογή τοῦ προσωπικοῦ. Ἐργασθῆτε μετ' ἀφοσιώσεως και πίστεως, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιβλέψῃ και θὰ συνδράμῃ τὸν ὑμέτερον ὀργανισμόν διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀρίστου ἐμφύχου ὕλικοῦ, ὅπερ θὰ κληθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἐξαιρετικῶς πολύπλοκον και ἐπιστημονικώτατον μηχανισμόν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων. Θὰ ἤθελα ἐπίσης νὰ ἐπιστήσω ἐντελῶς ἰδιαιτέρως τὴν προσοχήν σας εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν ζητημάτων τοῦ κλάδου ἀσθενείας, ὁ ὁποῖος, καθὼς γνωρίζετε, ἐμφανίζει σωρείαν δυσχερῶν προβλημάτων, διὰ νὰ δυνηθῇ ν' ἀποδώσῃ τὰς μεγάλας και ὠραίας ὑπηρεσίας, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξυγιανθῇ σπουδαῖον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ μας και θὰ διατηρήσῃ τὴν ρώμην και ὑγείαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ και συγχρόνως τὴν βάση τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ὑγιῆς και εὐχαριστημένος ἐργάτης, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀποδίδει περισσότερον, ἀλλὰ και ἀπωθεῖ ἐντονώτερον τὰ ἐθνοφθόρα ἀνατρεπτικὰ κηρύγματα και ἀποβαίνει πιστὸς θεματοφύλαξ τῶν μεγάλων τῆς φυλῆς μας ἰδανικῶν. Ἡ πρόληψις τῶν ἀσθενειῶν διὰ τῆς διαπαιδαγωγήσεως και διαφωτίσεως τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀφ' ἑνὸς και ἀφ' ἑτέρου ἢ συμπλήρωσις τοῦ θεραπευτικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς χώρας διὰ τῆς ἀνεγέρσεως νοσοκομείων, ἰατρείων, μαιευτηρίων, ἀσύλων, παιδικῶν σταθμῶν κλπ., πρέπει ν' ἀποτελέσῃ τὸ κυριώτερον μέλημά σας. Εἰς τὰς προσπάθειάς σας αὐτάς, διὰ τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἐξασφαλισθῇ πράγματι μία καλλιτέρα αὔριον διὰ τὴν χώραν μας, θὰ ἔχετε ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία μετὰ στοργῆς και ἐνδιαφέροντος θὰ παρακολουθήσῃ τὸ ἔργον σας. Εὐχομαι τὸ ἀρξάμενον ἤδη ἔργον σας νὰ δώσῃ πλουσίους τοὺς καρπούς και ν' ἀποδῇ ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ συνόλου τῆς χώρας.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

(1 Μαρτίου 1937)

Ύστερα από μία πολύχρονη προπαρασκευαστική εργασία την οποίαν επέβαλλε τὸ πολύπλοκο καὶ πολυσύνθετο τοῦ Ὄργανισμοῦ, ἀρχίζει μέσα στὴν ἑβδομάδα αὐτὴν ὀριστικὰ ἡ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐνὸς θεσμοῦ ποὺ μὲ πραγματικὴ ἀγωνία καὶ λαχτάρα περιμένει ἀπὸ χρόνια τώρα ὁ ἐργαζόμενος κόσμος καὶ ὁ ὅποιος πρόκειται νὰ ἔχη ἀνυπολόγιστη κοινωνικὴ καὶ ἐκολιτιστικὴ σημασία γιὰ τὴν Πατρίδα μας.

Κι' αὐτὸ γιὰτί ὡς τώρα, ὅταν ἀρρώσταινε ἢ γινότανε ἀνίκανος γιὰ νὰ ἐργασθῆ ἢ γερνοῦσεν ὁ μισθωτὸς, ποὺ μόλις μὲ τὸ μεροκάματό του κατῶρθωνε νὰ ἱκανοποιῆ τίς πιὸ στοιχειώδεις ἀνάγκες τῆς ζωῆς του, χωρὶς ποτὲ νὰ μπορῆ νὰ ἔχη ἀποταμιεύματα, ἀφήνονταν ἐντελῶς στὴν τύχη του καὶ κανεὶς δὲν ἐνδιεφέρετο γι' αὐτόν. Ἄν ἦταν τυχερὸς καὶ εἶχε καλὰ παιδιά μποροῦσε νὰ μὴν πεθάνῃ ἀπ' τὴν πείνα. Ἄν πέθαινε, ἢ οἰκογένειά του θὰ ἔμεινε στοὺς πέντε δρόμους χωρὶς καμιά προστασία. Ἡ μέχρι σήμερα ὀργάνωσις τῆς ἰδιωτικῆς ἢ κρατικῆς φιλανθρωπίας ἦταν καὶ εἶναι ἀνεπαρκῆς γιὰ νὰ προστατεύσῃ ὅλες τίς περιπτώσεις τῆς μεγάλῃς αὐτῆς καὶ ἀφανοῦς δυστυχίας, ποὺ ἀποτελεῖ, ὅπως εἶναι εὐκολο κανεὶς νὰ καταλάβῃ, καὶ τὸ πιὸ κατάλληλο ὕλικὸ γιὰ τὴν ὑπουλη καὶ καταχθόνια ἀνατρεπτικὴ προπαγάνδα. Τὴν ἄθλια αὐτὴ κατάστασι, τῆς ὁποίας ἡ παράτασις δημιουργεῖ τοὺς πιὸ σοβαροὺς κινδύνους, πρόκειται ν' ἀλ-

λάξουν ριζικά, όπως πράγματι την άλλαξαν σε όλα τα πολιτισμένα και οικονομικώς προωδευμένα Κράτη, όπου εισήχθησαν κατά την τελευταίαν πεντηκονταετίαν, αι Κοινωνικαί Ἀσφαλίσεις. Μὲ τις μικρὲς ἡμερήσιες κρατήσεις ἀπὸ τὰ ἡμερομίσθια τῶν μισθωτῶν καὶ μὲ τις ἀνάλογες εισφορὲς τῶν ἐργοδοτῶν θὰ βρεθοῦν τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια μὲ τὰ ὁποῖα θὰ δοθῇ ἀμέσως, μόλις χρειασθῇ, ἡ ἀναγκαῖα συνδρομὴ εἰς τὸν ἀτυχοῦντα μισθωτὸν καὶ θὰ δημιουργηθῇ ἔτσι κοντά του ἓνας ἄγρυπνος καὶ πιστὸς παραστάτης. Ἐὰν ἀρρωστήσῃ αὐτὸς ἢ ἡ γυναίκα του ἢ τὸ παιδί του, θὰ τοῦ προσφέρεται ἀμέσως δωρεάν ἡ ἰατρικὴ περίθαλψις, τὴν ὁποῖαν σήμερα στὶς περισσότερες περιπτώσεις οὔτε νὰ τὴν ὄνειρευθῇ μπορούσε (γιατροὶ κάθε ἐιδικότητος, χειρουργικὲς ἐπεμβάσεις, ἀκτῖνες, μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια, ὅλα τὰ φάρμακα, ὅλα τὰ θεραπευτικὰ μέσα, ὡς καὶ ἐν ἀνάγκῃ τὸ νοσοκομεῖο, τὸ σανατόριο, τὸ ἀναρρωτήριον, ἡ λουτροθεραπεία, τὰ τεχνητὰ μέσα κλπ.

Κάθε πρόοδος καὶ κάθε τελειοποίησις τῆς ἰατρικῆς, πού ἕως τώρα ἦταν προσιτὴ μόνον στοὺς προνομιούχους, ἀπὸ σήμερα γίνονται ἰτὴμα ὅλων καὶ τοῦ μικροτέρου καὶ τοῦ πιδὸ ἀσήμαντου χειρώνακτος. Ἐὰν πρόκειται νὰ γεννήσῃ ἡ γυναίκα του, μὴ ἐπιστήμων μαμῆ, τ' ἀναγκαῖα φάρμακα, ἀλλὰ καὶ μικρὸ συγχρόνως βοήθημα γιὰ τὶς πρῶτες ἀνάγκας τοῦ νεογεννήτου θὰ εἶναι στὴ διάθεσί του. Ἐὰν γίνῃ ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν, θὰ πάρῃ μηνιαία σύνταξι αὐτὸς καὶ μετὰ τὸ θάνατό του ἢ οἰκογένειά του. Ἐὰν πάθῃ ἀτύχημα στὴ δουλειά θὰ τοῦ προσφέρεται ἀμέσως θεραπεία καὶ οικονομικὴ βοήθεια, χωρὶς νὰ χρειάζονται, ὅπως σήμερα, δικαστικοὶ ἀγῶνες, πού πέφτει συνήθως ἄλλη μὴ φορὰ θῦμα τῆς ἀγρίας ἐκμεταλλεύσεως τῶν διαφόρων μεσαζόντων. Μὲ τὴν πείρα τῶν ἄλλων οικονομικῶς προωδευμένων ἀλλὰ καὶ συντηρητικῶν Κρατῶν, πού ἐφήρμοσαν μὲ θαυμαστά ἀποτελέσματα τὸν θεσμόν, ὡς πολῦτιμον σύμβουλον, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ χάνωμε ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ τὴν ἐλληνικὴν πραγματικότητα, προχωροῦμε μὲ βῆμα σταθερὸ στὴν ὀργάνωσι καὶ τὴν ὁλοκλήρωσι τῆς ἐλληνικῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως. Οἱ δημοσιευθέντες κανονισμοὶ τοῦ Ἰδρύματος φανερόν μὲ πόση φροντίδα καὶ μελέτη τοποθετήθηκαν τὰ διοικητικὰ καὶ ὀργανικὰ θεμέλια τοῦ Ἰδρύματος. Ἐπειδὴ ὁμως εἶναι πολὺ δύσκολη καὶ λεπτὴ δουλειά, ἡ ἐπέκτασί του θὰ πραγματοποιηθῇ σιγὰ-σιγὰ στὶς μεγάλας πόλεις Ἀθήνας, Πειραιᾶ καὶ Θεσσαλονίκῃ καὶ μὲ προσοχὴ θὰ προχωρῇ στὶς μικρὰς, ὥστε σὲ λίγο καιρὸ νὰ μὴ μείνῃ κανεὶς, μὰ κανεὶς μισθωτὸς ἀνασφάλιστος. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει ν' ἀγωνιοῦν οἱ μισθωτοὶ τῶν μικρῶν κέντρων, πρέπει νὰ ἔχουν λίγην ὑπομονήν, γιατί εἶναι πολὺ προτιμότερον νὰ ἐφαρμοσθῇ σ' αὐτοὺς λίγο ἀργότερα ὁ θεσμὸς καὶ ὅπως πρέπει, παρὰ γρήγορα, διαστικὰ καὶ μὲ κίνδυνον ἀποτυχίας. Ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισε ὁ μηχανισμὸς τοῦ Ὄργανισμοῦ νὰ εἶναι εὐκίνητος καὶ ἀποκεντρωμένος, γιὰ νὰ εἶναι ἄμεση καὶ δραστικὴ ἢ ἐπέμβασίς του, χωρὶς γραφειοκρατικὰς διατυπώσεις καὶ συγχρόνως γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ τὰ καλλίτερα καὶ ὑγιέστερα στοιχεῖα γιὰ τὴν διοίκησίν του. Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁμως ὁ θεσμὸς καὶ νὰ προσφέρῃ τὶς εὐεργετικὰς του ὑπηρεσίας,

πρέπει και οι ασφαλιζόμενοι να τον αγαπήσουν και να καταλάβουν πρό παντός, ότι είναι Όργανισμός δικός τους και ότι κάθε ζημία ή αδικαιολόγητη επιβάρυνση που θα του κάμουν θα ξεσπάσει στο τέλος εις βάρος τους. Οι εργοδότες από την άλλη μεριά πρέπει και αυτοί να καταλάβουν ότι θα υποβληθούν σε μερικές μικρές θυσίες, αλλά στις θυσίες αυτές πρέπει να υποβληθούν όχι μόνον χάριν των μισθωτών, που κοπιάζουν για την πρόοδο των επιχειρήσεών τους, αλλά και χάριν της δικής τους ήσυχίας. Είναι δε απείρως μικρότερες, από τα πλεονεκτήματα τα όποια θα αποκομίσουν από τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Και γι' αυτό πρέπει με προθυμία και ευχαρίστησι να συνεισφέρουν στα θάρη και να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Άλλα και οι Έλληνες Ιατροί, οι όποιοι θα αποτελέσουν το απαραίτητον όργανον της πραγματοποιήσεως των υγειονομικών σκοπών του Ίδρύματος, πρέπει με πίστι, άφοσίωσι και αυταπάρνησι να βοηθήσουν σ' αυτό, για να υπάρξουν τ' αναγκαία μέσα της θεραπείας και περιθάλψεως.

Έτσι, αν δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, μαζί με το μεγάλο ενδιαφέρον της Κυβερνήσεως, που θα περιβάλει με πραγματική στοργή τον Όργανισμό και θα περιφρουρήσει τα κεφάλαιά του ως κόρην όφθαλμού, θα βαδίσουν αι Κοινωνικαί Ασφαλίσεις στην εκπλήρωσι του μεγάλου προορισμού τους και θα συμβάλουν στη γενική αναδημιουργία του τόπου, της όποιας την βάση αποτελεί ή υγεία, ή εύρωστία και ή ήσυχία του έργατου. Είμαι πολύ εύτυχής αλλά και υπερήφανος, γιατί βρίσκομαι στην ευχάριστη θέση να χαιρετίσω την έναρξι του μεγάλου αυτού έργου, για το όποιον θα υπερηφανεύεται, είμαι βέβαιος, ή μέλλουσα γενεά της Ελλάδος.

1 Μαρτίου 1937

Παράλληλα με την πολεμική προετοιμασία, ο Ιωάννης Μεταξάς ασχολήθηκε με τα θέματα υγείας των πολιτών, μέρος της οποίας ήταν η πρόνοια και η καταπολέμηση των από ετών ενδυσμούντων ασθενειών, ελονοσία, φυματίωση, τραχώματα κυρήσοντας Αγώνα κατά των τριών αυτών επιδημικών νοσημάτων. Παράλληλα ενδιαφέρθηκε για την ενδυνάμωση των πολιτών με πολλά και ποικίλα μέσα, ξεκινώντας από τα βασικά κρατικά έργα των Υπουργείων, αλλά παράλληλα και με ενημέρωση του κοινού για όσα πρέπει να αντιμετωπίσουν στην καθημερινή τους ζωή άνθρωποι πάσης ηλικίας και φύλλου.

Η δημιουργία και λειτουργία του ΙΚΑ, εμπεριέχει μερικά από αυτά τα μέτρα αλλά δεν είναι τα μόνα. Η παρακολούθηση της υγείας των μαθητών, βιβλία υγείας είχαν και τα μέλη της Νεολαίας Ε.Ο.Ν, που κάλυπτε πολλές ηλικίες αλλά φροντίδα μεγάλη υπήρξε και για την εγκυμοσύνη των γυναικών, τους τοκετούς με τα κατάλληλα πρόσωπα για παροχή συμβουλών. Όμοια έλαβε μέτρα για τους εργαζόμενους και τους υπερηλικές. Ανεγέρθηκαν κτίρια (το ίδιο το Υπουργείο στην οδό Αριστοτέλους που λειτουργεί ακόμα σήμερα είναι ένα από αυτά). Δημιουργήθηκαν ιατρεία σε όλη την χώρα εκτός από τα νοσοκομεία τα οποία εκτίστηκαν για ειδικές ασθένειες αλλά και για να καλύψουν αργότερα τις ανάγκες του πολέμου, σε διάφορα σημεία της επικράτειας.

Στην «Σωτηρία» υπάρχουν τρία τέτοια κτίρια εξαιρετικής αρχιτεκτονικής τελειότητας, με ενθετες πινακίδες με χρονολογίες που το δηλώνουν, όπως και σε άλλα σημεία της Ελλάδος κτίρια που επιβιώνουν μέχρι σήμερα.

Το θέμα της ΥΓΕΙΑΣ σήμερα γίνεται πιο επιτακτικό με την πανδημία του Κορωνοϊού που μαστίζει την υφήλιο, με άγνωστες για την ώρα συνέπειες στην υγεία των ανθρώπων του πλανήτη όπως και στην οικονομία όλων των χωρών.

Το 1936 δημιουργήθηκε το «Υπουργείο Κρατικής Υγιεινής και Αντιληψεως» για να αντιμετωπίσει και καλύψει όλες τις σύνθετες ανάγκες υγείας των Ελλήνων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ 13/4/1936 – 29/1/1941. Την μεγάλη αυτή ευθύνη ανέλαβε ως Υπουργός πρώτα ο Αλέξανδρος Κορυζής, ο μετέπειτα ηρωικός Πρωθυπουργός της Ελλάδος.

Αλέξανδρος Κορυζής 13/4/1936-13/7/1939 (...στις 9 Αυγούστου 1939 εξελέγη παμψηφεί από την συνέλευση των μετόχων της ως ο νέος Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, και μετά τον θάνατο του Εθνικού Κυβερνήτη Ιωάννη Μεταξά, ανέλαβε με εισήγηση του Βασιλέως Γεωργίου ως Πρωθυπουργός της Ελλάδος). Τον Αλέξανδρο Κορυζή διαδέχτηκε στο Υπουργείο ο Ηλίας Κριμπάς 4/9/1939-29/1/1941.

Ένα από τα μέτρα ήταν και η ανημέρωση των πολιτών. Στο Ζάππειο Μέγαρο έγινε το 1938, μία μεγάλη **ΕΚΘΕΣΙΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ**, της οποίας σώζεται ο κατάλογος, μέσα από τον οποίον παρακολουθούμε αυτήν την Κυβερνητική πολιτική που υλοποίησε ο Υπουργός Αλέξανδρος Κορυζής.

Ακολουθούν μερικές σελίδες από τον κατάλογο της εκθέσεως του Ζαπείου Μεγάρου.

ΟΔΗΓΟΣ

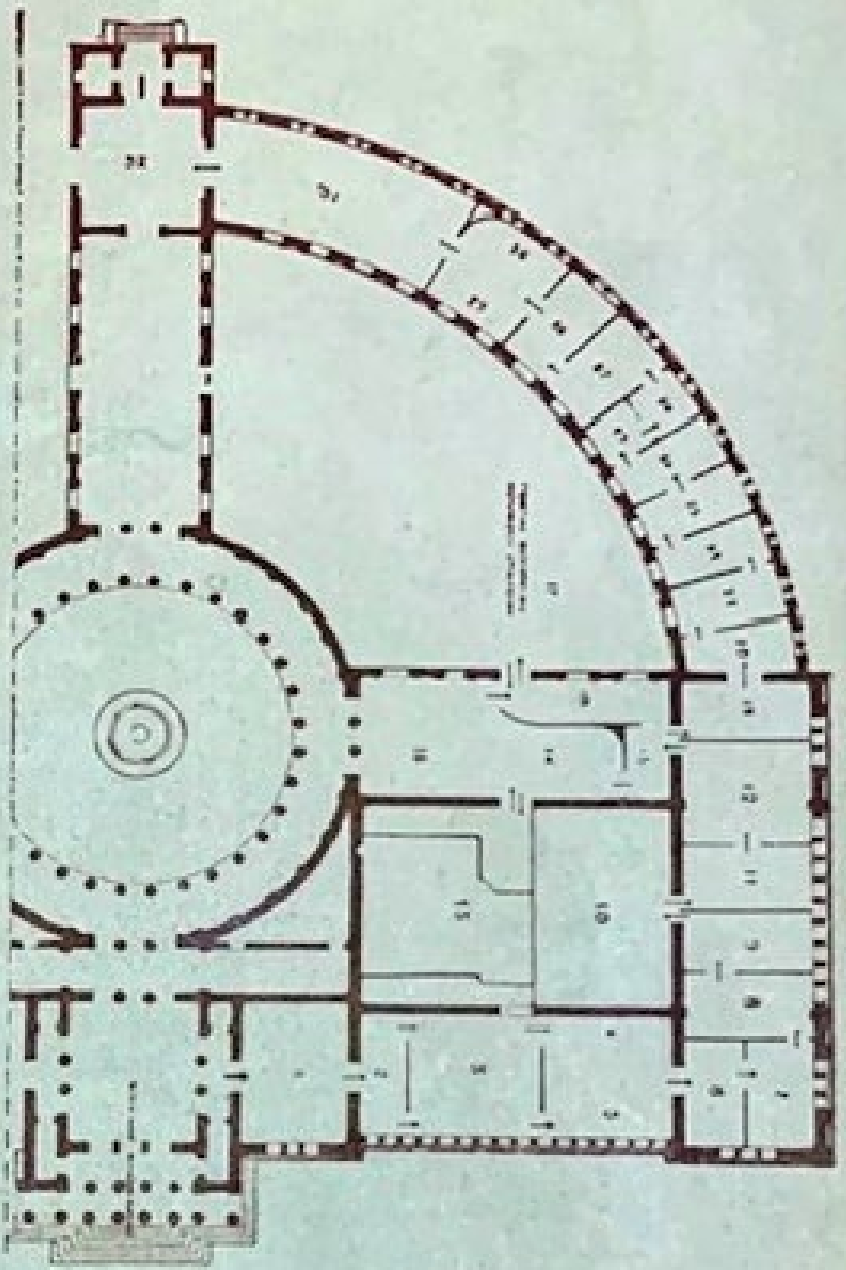

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ

ΖΑΠΠΕΙΟΝ
1938

- 1ον Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς καὶ
 ἰατρικῆς ἐν Ἑλλάδι σελ. 9.
- 2ον Εὐγενική σελ. 9.
- 3ον Μητρότης - Βρέφος - Νήπιο -
 Παιδί σελ. 10.
- 4ον-6ον Σχολικὴ ἑγμεινὴ - Σωμα-
 τικὴ ἀγωγή σελ. 10.
- 7ον Φυσιολογία - ἥλιος - ἀέρας -
 θάλασσα - νερὸ σελ. 11.
- 8ον Ἱαματικαὶ πηγαὶ καὶ λου-
 τροπόλεις σελ. 11.
- 9ον Νερὸ σελ. 12.
- 9ον Ἀποχρίσεις - ἀποφοίματα
 σελ. 12.
- 10ον Τὸ ἑγμεινομικὸν ἔργον τοῦ
 Ἰατροῦ σελ. 13.
- 11ον Τὸ ἑγμεινομικὸν ἔργον τῶν
 κριτῶν πολιτικῶν Ἰατροῦ
 γίων σελ. 13.
- 12ον Ἀντιμαροβιακὴ ἑγμεινὴ -
 Προληπτικὴ ἰατρικὴ σελ. 14.
- 13ον-14ον Ἐνδωμασία, ἐπόδησις,
 κατοικία σελ. 15.
- 15ον Τὸ σύγχρονον ἑγμεινὸν ὄπις
 σελ. 15.
- 16ον-17ον Ἑγμεινὴ καὶ Προφυλα-
 κτικὴ τῆς ἐργασίας - Κοινωνι-
 καὶ ἀσφαλίσεις σελ. 16.
- 18ον Περὶ πτεροῦ Πρώτων Βοη-
 θειῶν σελ. 16.
- 19ον Τρόφιμα καὶ ποτὰ σελ. 17.
- 20ον Γάλα-βοῦτυρο-τυριά σελ. 17.
- 21ον Ὀδόντες-Στόμα σελ. 18.
- 22ον Ἐγμεινομικὸς ἀγὼν
 σελ. 18.
- 23ον Ἀνθελανοσιακὸς ἀγὼν σελ. 18-19.
- 24ον Ἡ κίνησις τοῦ Κράτους σελ. 19.
- 25ον Ἀντιμαροβιακὸς ἀγὼν σελ. 19.
- 26ον Ἀντιμαροβιακὸς ἀγὼν - Ὀπτικὴ ἑγμεινὴ σελ. 20.
- 27ον Ἀντιμαροβιακὸς καὶ ἀντιμαροβιακὸς ἀγὼν-Προστασία ψυχασθενῶν σελ. 20.
- 28ον Ἀντιμαροβιακὸς ἀγὼν σελ. 20.
- 29ον Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς σελ. 21.
- 30ον Ἀεράμια σελ. 21.
- 31ον Γενικὰ Νοσοκομεία καὶ ἰατρ. ἀντιλήψεις ἐν γένει σελ. 21.
- 32ον Τελευταῖος θάλαμος σελ. 22.

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΕΩΣ

- 1) Ἀποφεύγετε τίς χειραψίες.
- 2) Πλύνετε μὲ σαποῦνι τακτικὰ τὰ χέρια σας καὶ μάλιστα πρὶν νὰ φάτε. Γενικὰ ἐστὲ καθαροὶ στὸ σῶμα, στὰ ρούχα, στὸ σπίτι.
- 3) Μεταχειρίζεσθε δικό σας ποτήρι, στὰ κέντρα καὶ στὰ καφενεῖα. Πίνετε νερὸ μόνο μὲ τὸν γνωστόν σας προφυλακτικὸ τρόπο.
- 4) Μὴ φτύνετε κατὰ γῆς, οὔτε νὰ βήχετε ἢ φτερνίζεσθε κατὰμουτρα στοὺς ἄλλους, ἀλλὰ μὲ τὸ μαντήλι μπροστὰ στὸ στόμα.
- 5) Ἀποφεύγετε τὰ χνώτα τῶν ἄλλων. Τὸ ὑγιεινότερον εἶναι νὰ κοιμᾶται καθένας στὸ κρεβάτι του καὶ ὄχι δύο καὶ τρεῖς μαζύ, εἴτε μεγάλοι εἴτε παιδιὰ. Οὔτε ν' ἀφίνετε τὰ παιδιὰ σας νὰ τὰ φιλοῦν.
- 6) Ἀγαπήσατε τὸν καθαρὸν ἀέρα, τὸ ὑπαιθρο, τὸν ἥλιο. Κοιμᾶσθε μὲ ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα.
- 7) Μὴ πίνετε γάλα πρὶν βρασθῆ καλά.
- 8) Μὴ νοικιάζετε σπίτι πρὶν ἀπολυμανθῆ οὔτε ν' ἀγοράζετε ἢ νὰ δέχεσθε μεταχειρισμένα φορέματα ἢ ἄλλα πράγματα ἐκτὸς ἂν ἔχουν ἀποδεδειγμένως ἀπολυμανθῆ.
- 9) Ἀποφεύγετε τὴν ὑπερχόπωση γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς σας καὶ τὰ παιδιὰ σας.
- 10) Προστρέχετε γιὰ κάθε ἀρρώστεια καὶ γιὰ κάθε πυρετίο καὶ γιὰ κάθε ἀδυνατίσμα στὸ γιατρό σας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ
Κ. Α. ΚΟΡΙΖΗΣ

ἔξωτερικὸν παράγοντας τῆς ζωῆς δίνοντας με συστηματικὴ ἀγωγή τὴν πρακτικὴ μορφή τῆς ὑγιεινῆς ἐπάνω σὲ συνήθειες καὶ ἔξεις τοῦ καθημερινοῦ βίου.

* * *

Ἄλλὰ τὸ Κράτος δὲν θάχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητᾷ ἀπὸ τοὺς πολῖτες τοῦ ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτούς, ἂν αὐτὸ πρῶτο δὲν ἐκτελοῦσε τὸ ἀνήκον στὴ μερίδα τῶν δικῶν τοῦ υποχρεώσεων.

Γι' αὐτὸ ἡ ΕΚΘΕΣΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ τοῦ Ζαπτείου, ἔχει νὰ ἐπιδείξη καὶ τὰ ὑγειονομικὰ πεπραγμένα τοῦ Κράτους.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα ἔρχεται τὸ **Ἑπουργεῖο Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως** ποὺ σὲ 22 θαλάμους καὶ τμήματα, δείχνει τὸν τεράστιο μηχανισμό του ποὺ κινητοποιεῖ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας χιλιάδες ὑπηρεσιακὰ πρόσωπα σὲ ποικιλώτατες ὑγειονομικὰς ἀρμοδιότητες, με τὰ ὑγειονομικὰ τοῦ κέντρου, τὰ ὑγειονομεία, λοιμοκαθαρτήρια, ἐργαστήρια ὑγιεινῆς, λυσοιατρεῖα, δαμαλιδοκομεῖα, ποικίλα ἰατρεία καὶ συνεργεῖα: ἀνθελονοσιακὰ, ἀντιφυματικά, ἀντιτραχωματικά, ἀντιφροδισιακὰ. Με τὸ θαυμάσιο μεγάλο μηχανισμό τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος. Με βρεφικὸν καὶ παιδικὸν σταθμοὺς, με συσσίτια, λαϊκὰ ὑπνωτήρια καὶ ἄσυλα ποικίλα, με μαιευτήρια, νοσοκομεῖα, σανατόρια, ψυχιατρεῖα. Με τὰ μονοπώλια κίνησης καὶ ναυρωτικῶν. Με τὰ ποικίλα του ἐξυγιαντικὰ συνεργεῖα...

Ἀκολουθεῖ τὸ **Ἑπουργεῖο Παιδείας** με τὴν ὁργάνωσιν τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς καὶ σωματικῆς ἀγωγῆς, σὲ μιὰ συνεχῆ προσπάθειαν ἀνυψώσεως τῆς ὑγείας τοῦ ἐπιπέδου τῶν μαθητῶν.

Ἐρχεται τὸ **Ἑφυπουργεῖο Τύπου καὶ Τουρισμοῦ**, σὲ ἕνα καλλιτεχνικώτατο διαμέρισμα με τὴν ὁργάνωσιν καὶ τὴ μελέτη τῶν λαματικῶν πηγῶν καὶ λουτροπόλεων τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειτα τὸ **Ἑπουργεῖο Διοικήσεως Πρωτευούσης** σὲ θαυμαστά διαμορφωμένο εὐρύχωρο διαμέρισμα, δείχνει τὴν ὁργάνωσιν τῶν νέων ὑπονόμων, τῶν νέων σφαγείων, τῶν παιδικῶν κήπων, τῶν νέων λαϊκῶν ἀγορῶν, τῶν ποικίλων ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν δήμων τῆς πρωτευούσης κλπ.

Ἀκολουθοῦν τὰ **Ἑπουργεῖα Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν καὶ Ἀεροπορίας** με κομπότατα ἐκθέματα καὶ μιὰ ἀξιόλογη δημοσυργικὴ ἐργασία.

Δίπλα ἐκεῖ σὲ δυὸ ἐκτεταμένους ἐπιφάνειες, τὸ **Ἑπουργεῖο Γεωργίας** δείχνει τὴν ὁργάνωσιν τῆς κτηνιατρικῆς ὑπηρεσίας με ποικίλα ἐκθέματα προπαγανδιστικὰ ἐπὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν ἀνθρώπων ἔναντι τῶν ζωνοδόσων.

Παραπέρα τὸ Ὑφυπουργεῖο Ἐργασίας μαζί με τὸ Ἰδρυμα τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, σὲ μιὰ μεγάλη καὶ παραδειγματικὰ ὀργανωμένη αἴθουσα δείχνει σημαντικώτατα πεπραγμένα γιὰ τὴν ὑγιεινὴ καὶ προφυλακτικὴ τῆς ἐργασίας καθὼς καὶ γιὰ τὶς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις.

Συνεργάζεται ἐπίσης καὶ τὸ Ὑφυπουργεῖο Ἀγορανομίας στὰ τμήματα ποὺ ὀργάνωσε τὸ Ὑπουργεῖο Ὑγιεινῆς γιὰ τὰ τρόφιμα, τὰ ποτὰ καὶ τὸ γάλα.

Θαυμάσιο εἶναι καὶ τὸ διαμέρισμα τῆς Ἀνωτέρας Διοικήσεως Ἀεραμύνης.

Φυσικὰ δὲν λείπει στὴν ἐπίδειξη τόσης ἐργασίας καὶ ἡ ὀργανωμένη ἰδιωτικὴ ἀγαθοεργὸς πρωτοβουλία, μετὸν Ἑλλήν. Ἐρυθρὸ Στανρό, μετὸ ἴδρυμα ἀναπήρων παιδιῶν, μετὸ Σύλλογο προστασίας τῶν παιδιῶν φυλακισμένων γυναικῶν κλπ. κλπ.

* * *

Καὶ μέσα σ' ὅλα τὰ κρατικὰ ἰδίως ἐκθέματα, διαφαίνεται συνεχῶς μιὰ μεγάλη ἀναμορφωτικὴ πνοή, ἡ πνοὴ τοῦ μεγάλου μας Κυβερνήτη

Διαφαίνεται ὁμως ἐπίσης σὲ κάθε γωνιά, σὲ κάθε εἰκόνα, σὲ κάθε ἐκθέμα, ἓνα ἐπίμονο αἶτημα πρὸς τὸν ἐπισκέπτη, αἶτημα αὐτόματο καὶ πηγαῖο: Πὼς τίποτα ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἐργασία καὶ τὴν προσπάθεια τοῦ κράτους δὲν ὠφελεῖ χωρὶς μιὰ ἀναπτυγμένη ὑγιεινολογικὴ συνείδηση τοῦ κοινοῦ, ἡ ὁποία θὰ προκαλέσῃ τὴν ποθοῦμενη συνεργασία μετὸ κράτος.

Καὶ αὐτὸ πιστεύει ἡ ΕΚΘΕΣΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ, καθὼς μάλιστα μονιμοποιεῖται σὲ λίγο, ὡς ἓνα μέγα ἐκπαιδευτικὸ Μουσεῖο Ὑγιεινῆς, πὼς θὰ τὸ ἐπιτύχῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα.

Ἀθήνα 28—10—1938

ΚΩΣΤΗΣ Α. ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ
Διευθυντὴς τῆς Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς
τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς